

ایده نظام رده‌بندی در بانک اطلاعات

هر بانک اطلاعاتی نیاز به مجموعه‌ای از داده‌های کمکی دارد که به آن اصطلاحاً «اطلاعات پایه» گفته می‌شود. این اطلاعات پایه به طور معمول پیش از آغاز ورود اطلاعات اصلی به بانک وارد می‌شود و مسئول ورود اطلاعات در هر جا که نیاز باشد داده‌های مورد نیاز را از این اطلاعات پایه برگزیده و به محتوای اصلی مرتبط می‌نماید.

در نرم‌افزارهای پیشرفته‌تر امکان افزودن اطلاعات پایه نیز قرار داده می‌شود، تا به تدریج و بر حسب نیاز، امکان افزودن گزینه‌های مفقود در اطلاعات پایه وجود داشته باشد. مثلاً اپراتور هنگام ورود اطلاعات «اشخاص» وقتی به مدارج تحصیلی شخص می‌رسد، عنوان آن مدرک را از فهرست انتخاب می‌نماید. اگر مدرک شخص مورد نظر «دیپلم فنی و حرفه‌ای» باشد که این عنوان در اطلاعات پایه از قبل پیش‌بینی نشده، او می‌تواند ابتدا عنوان جدید را به پایگاه داده افزوده و سپس درج اطلاعات را به پایان برساند. اما در این حالت امکان توسعه اطلاعات پایه دیده نشده و اطلاعات فقط در همان انواع قبلی قابل افزایش است.

بعضی سامانه‌های قوی‌تر امکان توسعه اطلاعات پایه را نیز فراهم می‌نمایند. سامانه‌هایی که امکان ایجاد فرم جدید برای ثبت اطلاعات را در اختیار کاربر می‌گذارند، در طراحی فرم اجازه ایجاد «اطلاعات جنبی» جدید را می‌دهند. به این صورت که فهرستی از عناوین مورد نظر را در جدولی ثبت نموده و امکانی فراهم می‌نماید تا این عناوین به یک یا چند فیلد از فرم متصل شود. در نرم‌افزار اکسل نیز چنین امکانی تحت عنوان «لیست» وجود دارد.

اما چیزی که ما به دنبال آن هستیم یک قدم فراتر از این ابزارهاست. این ابزار چند ویژگی دارد:

نخست. به سادگی می‌توان رده جدیدی از اطلاعات پایه به بانک اضافه کرد، مثلاً: منبع اطلاعات

دوم. رده‌ها به صورت خطی و یک طبقه نیست، بلکه امکان اضافه زیرشاخه برای هر عنوان وجود دارد. در حقیقت چیزی شبیه یک درخت از عناوین.

سوم. هر محتوای اصلی می‌تواند به بیش از یک عنوان از هر رده متصل شود. این‌که اپراتور بتواند مثلاً دو یا چند عنوان از رده «منابع» را به فیش اطلاعات متصل کند.

چهارم. در این شیوه، عناوین رده‌های اطلاعاتی موضوعیت در بانک دارند و توجه به آن لازم است. این عناوین خود جزئی از اطلاعات بانک به شمار رفته و باید بتوان آن‌ها را تشریح و معرفی نمود. از این رو، امکان ایجاد فرم برای هر رده از اطلاعات وجود دارد. در مرحله درج اطلاعات پایه این فرم‌ها تکمیل شده و رده‌ها ایجاد می‌شوند.

نظام موضوعات نیز در چنین حالتی یکی از رده‌های اطلاعات پایه محسوب می‌شود و در کنار سایر رده‌ها قرار می‌گیرد. پدیدآورندگان، ناشرین و تمام داده‌هایی که برای مستندسازی اطلاعات مورد استفاده هستند در این نظام رده‌ها قابل پیش‌بینی می‌باشند.

این روش در تولید اطلاعات پایه و جنبی امکان کاربرد هم در نرم‌افزارهای معمول بانک اطلاعات دارد و هم استفاده در بانک‌های اطلاعات اینترنتی.

سیدمهدی موسوی موشح

۱۳۸۹/۹/۲۹